

Sysmän kunta, kaavoitus

kirjaamo@sysma.fi

Viite: Lausuntopyyntö 27.6.2023

Asia: Rekolanvuorten tuulivoimapuiston yleiskaava, luonnosvaihe, Sysmä

SolarWind by Janneniska Oy suunnittelee Sysmän kunnan alueelle viidestä tuulivoimalasta muodostuvaa Rekolanvuorten tuulivoimapuistoa. Hankkeen toteuttaminen edellyttää yleiskaavaa. Kaavaa laatii konsulttina FCG Finnish Consulting Group Oy. Yleiskaavaprosessin tarkoituksena on selvittää tuulivoimapuiston rakentamisen mahdollisuudet ja edellytykset ympäristövaikutukset huomioon ottaen. Kaavaprosessissa otetaan huomioon myös muut aluetta mahdollisesti koskevat maankäyttötarpeet sekä prosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet. Kaava laaditaan MRL 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jolloin sitä voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennuslupien myöntämisen perusteena.

Pyydettyinä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 15.5.2023 päivätyistä kaavaluonnoksesta ja -selostuksesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Rekolanvuoren tuulivoimapuiston osayleiskaava-alueelle teki vuonna 2014 Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy (nykyään Heilu Oy) arkeologisen inventoinnin sen hetkisen hankesuunnitelman mukaisesti (T. Rostedt 2014: *SYSMÄ REKOLANVUORET TUULIVOIMALAPUISTON ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014*). Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo on edellyttänyt vuonna 2020 pidetyssä viranomaisneuvottelussa täydennysinventointia, mikäli tuulivoimapuiston suunnitelmiin tulee muutoksia (viranomaisneuvottelun muistio 1.12.2020). 15.5.2023 päivätyn Rekolanvuorten tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaavaselostuksessa mainitut tuulivoimaloiden paikat ja alueelle tehtävät uudet tielinjat sekä maakaapeloinnit ovat muuttuneet eikä siksi aiemmin tehty inventointi ole enää ajantasainen. Vuoden 2014 inventointiin verrattuna luonnosvaiheen kaavakartalla olevan tuulimyly 1:n paikka on siirtynyt. Tuulimylyjen 4 ja 5 (inventoinnin aikaan suunnitellut tuulimylyt 7 ja 8) luo suunnitellun uuden tielinjan kulkureitti on muuttunut. Lisäksi tuulimylyjen 4 ja 5 paikat ovat muuttuneet inventoinnin jälkeen. Edellä esitetyn perusteella Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo edellyttää aiemmin tehdyn inventoinnin täydentämistä Rekolanvuoren tuulivoimapuiston yleiskaava-alueen luonnosvaiheeseen tehtyjen muutosten osalta. Täydennysinventoinnissa

mahdollisesti havaittavat arkeologiset kulttuuriperintökohteet tulee huomioida yleiskaavahankkeen seuraavassa vaiheessa ja tuulivoimapuistoa koskevissa suunnitelmissa.

Arkeologisen täydennysinventoinnin voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internet-sivuilta (kohdasta Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen). Alueellinen vastuumuseo ja Museovirasto neuvovat tarvittaessa selvitysten tilaamisessa. Tutkimuksen on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyyttä – tutkimusraportti on lähetettävä museolle arvioitavaksi ennen sen toimittamista tilaajalle.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaava-alueen pinta-ala on 680 hehtaaria. Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa (2014) Rekolanvuorten alue on merkitty tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi.

Kaava-alueen maasto on pääasiassa metsätalousmaata, jota halkoo luoteis-kaakko suunnassa sen läpi kulkeva 110 kV voimajohtokäytävä. Erityisesti voimajohtokäytävän länsipuolisella alueella metsiä on osin hakattu. Kaava-alueen reunoille sijoittuu lännessä, kaakossa ja koillisessa peltoalueita. Kaava-alueen koillisosassa olevan peltokokonaisuuden yhteydessä on myös Huovilan tila. Luonnoksessa valtaosa kaava-alueesta säilyy metsätalousalueena ja on merkitty kaavaan maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M-1). Kaavassa on annettu voimaloiden korkeuteen ja rakentamistapaan liittyviä määräyksiä. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 235 metriä maanpinnasta.

Suunnittelualueelle ei sijoitu arvokkaita maisema-alueita tai kulttuuriympäristöjä. Sen sijaan alueen läheisyyteen näitä sijoittuu useita. Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Päijät-Hämeen maakuntakaavassa osoitetut Majutveden pohjoisosan kulttuuriympäristö ja Otamon kylän kulttuurimaisema 2,5 km länteen sekä Valittulankylän kulttuurimaisema 3 km pohjoiseen. Maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä on suunnittelualueen ympärillä useita, lähimpänä Majutveden pohjoisosan kulttuuriympäristö – Suurikylä, Kirkonkylä, Otamo sekä Valittulan kylän kulttuurimaisema. Lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) ovat Sysmän kirkonseudun kulttuurimaisema (4,5 km länteen), Nuoramoisten kartanomaisema (5 km etelään), Koskipään kartano (12,5 km koilliseen), Ruskealan ja Kirkkolan kylien viljelymaisema (15 km koilliseen) ja Ravioskorven asutustila-alue (12 km etelään).

Voimaloiden suuresta korkeudesta johtuen niiden merkittävin vaikutus kulttuuriympäristöön perustuu niiden näkyvyyteen erittäin laajalla alueella. Selostukseen on kuvattu vaikutuksia arvokohteisiin välittömällä vaikutusalueella (etäisyys alle 200 m), lähialueella (etäisyys 0–5 km), välialueella (etäisyys 5–12 km), kaukoalueella (etäisyys 12–25 km) sekä maksiminäkyvyysalueella (etäisyys 25–30 km). Maisemavaikutusten arvioimiseksi on kaavaselostuksessa käytetty myös riittävästi valokuvasovitteina tehtyjä havainnekuvia ja näkemäalueanalyysiä. Valtakunnallisesti merkittävälle arvoalueille vaikutukset jäävät melko siedettäväksi, johtuen kyseisten alueiden etäisyydestä sekä siitä, että niiden arvo perustuu ennen kaikkea arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön, jota toki maisemalliset arvot täydentävät. Sen sijaan maakunnallisia maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueita sijaitsee huomattavasti lähempänä kaava-alueita, selvästi alle 5 km:n etäisyydellä. Erityisesti Joutsjärven takana olevalle Valittulan kylän maisema-alueelle kohdistuu maisemavaikutuksia. Täältä etäisyydeltä voimat ovat huomiota herättävä elementti maisemassa. Vaikka voimaloita onkin maltillinen määrä, on muutos varsin suuri ja vaikutus ainakin paikoin merkittävä, sillä voimat muuttavat maalaismaisemasta teknologisemman. Etäisyyksien ja peitteisyyden kasvaessa maisemavaikutukset heikkenevät ja lopulta katoavat.

Tuulivoimapuiston sijoittamista tulisi punnita kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon koko hankkeen vaikutusten olennaisuus sekä arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisemien arvot.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Jasmin Puska
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus